

Odlišné stanovisko

sudcu Rudolfa Tkáčika k rozhodnutiu senátu Ústavného súdu

Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 571/2014 zo 17. marca 2015

1. Podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pripájam toto odlišné stanovisko k nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 571/2014 zo 17. marca 2015.

2. Nesúhlasím s väčšinovým rozhodnutím senátu ústavného súdu, ktorým bolo vyslovené, že základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy rozhodnutiami prezidenta Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“) č. 1112-2014-BA z 2. júla 2014 o ich nevymenovaní za sudcov ústavného súdu porušené bolo, ako ani s nadväzujúcimi bodmi 2 a 3 výroku tohto nálezu a ani s jeho odôvodnením.

3. V nasledujúcom texte predkladám najzásadnejšie dôvody môjho odlišného právneho názoru.

4. Rozhodujúcim dôvodom a základným východiskom, z ktorého sťažovatelia odvodzujú svoje námietky o porušení ich základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy, je ich názor opierajúci sa o čl. 134 ods. 2 ústavy, podľa ktorého sudcov ústavného súdu vymenúva na návrh Národnej rady Slovenskej

republiky (ďalej len „národná rada“) na dvanásť rokov prezident. Národná rada navrhuje dvojnásobný počet kandidátov na sudcov, ktorých má prezident vymenovať. Sťažovatelia (s výnimkou [REDACTED]) ani netvrdia, že práve oni mali byť do funkcie sudcov ústavného súdu vymenovaní, ale (v podstatnom) porušenie svojho uvedeného základného práva pripisujú porušeniu ústavných povinností podľa citovaného čl. 134 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 101 ústavy (zabezpečiť riadny chod ústavných orgánov) prezidentom tým, že nevymenoval polovicu z kandidátov navrhnutých národnou radou za sudcov ústavného súdu.

5. Ústavný súd posúdil námietky sťažovateľov a rozhodol o nich v zhode s ich uvedenými názormi, čomu zodpovedá aj obsah časti odôvodnenia meritórneho rozhodnutia označenej ako „*Základné východiská pre rozhodnutie ústavného súdu a závery ústavného súdu k nastoleným ústavným problémom*“.

6. Tieto postoje a závery z nich vyplývajúce nastoľujú viacero koncepčných aj čiastkových (konkrétnych) otázok či protirečení.

K zárukám vyplývajúcim z čl. 30 ods. 4 ústavy vo vzťahu k obsahu sťažností

7. Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Citovaný ústavný článok teda negarantuje základné právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám, ale iba základné právo na rovnaké podmienky v prístupe k nim. Z toho vyplýva povinnosť orgánov pôsobiacich pri uplatňovaní predmetného základného práva iba zaručiť možnosť prístupu (nie samotný prístup) k voleným a iným verejným funkciám (m. m. III. ÚS 75/01).

Samotné slovné spojenie „za rovnakých podmienok“ má rozhodujúci význam, inak by išlo iba o iluzórnu deklaráciu nejakého „základného práva“, a nie o jednu

z dôležitých (a v reálnom živote aplikovateľných) ústavných noriem tvoriacich základy demokratického a právneho štátu (v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 92/2012 je označené za „*klúčové politické právo*“).

Interpretácia tohto základného práva sa postupne v judikatúre ústavného súdu vo viacerých prípadoch spresňovala, dopĺňala a ustálila (v stručnosti) ako zákaz „*sťažiteľ, uľahčiť alebo znemožniť uchádzanie sa o funkciu*“ (III. ÚS 75/01), ďalej ako zákaz diskriminačného prístupu v okruhu osôb nachádzajúcich sa v rovnakej právnej či faktickej situácii (m. m. II. ÚS 161/03). Možno spomenúť aj právny názor vyslovený v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 255/99, že „*prístup k voleným a iným verejným funkciám sa nemôže obísť bez rovnakých podmienok, a to i v tom smere, že tieto podmienky sa nemôžu pri nezmenenej zákonnej úprave meniť len v dôsledku zmeny politického prostredia*“.

8. Z hľadiska načrtnutých, ale zásadných podmienok a limitov možného úspešného uplatnenia námietky porušenia základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v konaní pred ústavným súdom musím konštatovať, že obsah posudzovaných sťažností sa práveže neupriamuje uvedeným smerom a otázka ne/rovnakých podmienok uplatnených voči sťažovateľom zo strany prezidenta má v nich skôr marginálny charakter, pričom za referenčné prípady vo vzťahu k nim považujú sťažovatelia postup prezidentov v minulosti (bližšie pozri ďalej uvedené).

Iba [REDACTED] poukazuje na to, že neexistujú rozdiely takého druhu a závažnosti, ktoré by odôvodňovali nerovnaké zaobchádzanie so sťažovateľom (rozumej s ním) v porovnaní s úspešným kandidátom. Z kontextu tohto (nekonkretizovaného) tvrdenia však vyplýva, že tu ide skôr o nesúhlas so samotným rozhodnutím prezidenta, resp. závermi prezidenta týkajúcimi sa vecných dôvodov, ktoré v rámci svojej úvahy posúdil v jeho prípade odlišne než v prípade menovanej kandidátky.

K uplatňovaniu právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy

9. Pre rozhodovanie o spojených sťažnostiach sťažovateľov vo veci namietaného porušenia ich základného práva zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a v dvoch prípadoch i práva zaručeného čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ktorého sa mal dopustiť prezident svojimi rozhodnutiami o nevymenovaní sťažovateľov za sudcov ústavného súdu, je v prvom rade podstatné poukázať na fakt, že ústavný súd o podaniach nevymenovaných kandidátov rozhoduje v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd už uviedol, že zmyslom a účelom jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je poskytovanie účinnej ochrany tam uvedeným základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb. Primárne teda v konaní o tzv. individuálnych ústavných sťažnostiach nejde o konštatovanie ústavne relevantných pochybení orgánov verejnej moci spätých s porušením konkrétneho článku ústavy (III. ÚS 483/2012).

Tak napríklad ústavný súd sústavne zdôrazňuje, že čl. 1 ods. 1 ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011), a neformuluje tak žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť porušenie tohto ustanovenia ústavy (napr. III. ÚS 119/2011). Čo sa týka čl. 12 ods. 2 ústavy, ústavný súd stabilne judikuje, že tu ide o pozitívny záväzok štátu premietnuť do právneho poriadku tie antidiskriminačné zásady a opatrenia, ktoré uvedený článok obsahuje, a nie je teda priamo aplikovateľný orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky v individuálnych

prípadoch (III. ÚS 51/08, III. ÚS 316/2011). Aj čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy formuluje všeobecný ústavný princíp, ktorý je povinný rešpektovať každý orgán verejnej moci pri výkone svojich právomocí, ktorý zároveň slúži na ochranu jednotlivca pred verejnou mocou. Nezakotvuje však žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania (III. ÚS 99/2012).

Platí teda, že nie každý postup alebo každé rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré na prvý pohľad javia známky rozporu s ústavou alebo so zákonom, alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom, sú napraviteľné v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

V konaní o tzv. individuálnych sťažnostiach možno korigovať len také pochybenia orgánov verejnej moci, ktoré majú priamy a reálny dopad na niektoré zo základných práv individuálne určenej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá sa ústavno-súdnej ochrany podľa čl. 127 ods. 1 ústavy domáha. Prípadné námietky sťažovateľov, ktoré by preukazovali rozpor konania orgánu verejnej moci so zákonom, či dokonca s ústavou, ale by nepreukazovali reálny dopad na základné práva a slobody každého sťažovateľa individuálne, preto nezakladajú podľa môjho názoru právomoc ústavného súdu zasiahnuť v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (v súčasnosti je už nadbytočné zaoberať sa eventuálne podmienkami prijateľnosti týchto sťažností, o ktorých ústavný súd rozhodol pri ich predbežnom prerokovaní).

11. Pri posudzovaní jednotlivých sťažností či sťažnostných námietok v nich obsiahnutých vznesených voči napadnutým rozhodnutiam prezidenta vystupuje do popredia (ako som už uviedol) námietka založená na názore sťažovateľov, podľa ktorého bolo povinnosťou prezidenta vymenovať troch zo šiestich navrhnutých kandidátov. Pretože prezident tak neurobil, mal porušiť základné právo sťažovateľov zaručené čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy. Vo vzťahu ku konaniu ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy si treba všímať najmä tieto aspekty:

- žiaden zo sťažovateľov nemôže viesť, či by patril do skupiny vymenovaných, ak by prezident z predložených šiestich kandidátov vymenoval troch sudcov ústavného súdu, pričom z pozície ostatných troch (neúspešných) kandidátov zo šiestich (v

predmetnej veci troch sťažovateľov sa to týka minimálne jedného z nich), ktorí by zjavne nemohli byť menovaní, ide jednoznačne o domáhanie sa neexistujúcich práv, pretože ani ústava im takéto právo pri danej konštrukcii obsadzovania funkcie sudcu ústavného súdu neposkytuje, inými slovami, polovica kandidátov je odmietnutých ex constitutione,

- ak je teda ústavný súd konfrontovaný s formálne tromi individuálnymi sťažnosťami (ich procesné spojenie na spoločné konanie tu nezohráva žiadnu úlohu), ktorých základom je však domáhanie sa „kolektívnych“ práv skupiny kandidátov zvolených národnou radou (ešte raz podčiarkujem, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavný súd rozhoduje..., ak namietajú porušenie **svojich** základných práv...), nie je podľa môjho názoru v jeho právomoci posúdiť ich a meritórne o nich rozhodnúť (vyhovieť im) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy; argumentácia sťažovateľov v uvedenom smere teda vôbec nezohľadňuje základný rys prostriedku ústavnoprávnej ochrany zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorým je zásah orgánu verejnej moci smerujúci svojimi účinkami výlučne do individuálnej sféry toho, kto sa ústavnosúdnej ochrany domáha,

- ak ústavný súd prijal uvedenú argumentáciu sťažovateľov, potom ústavnoprávna ochrana základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy u ktoréhokoľvek z nich sa dostáva do polohy obhajoby vymenovania niektorého z iných kandidátov, teda subjektu základného práva úplne odlišného od sťažovateľa,

- ústavný súd vo svojich doterajších rozhodnutiach nikdy nestráca zo zreteľa, že ak orgán verejnej moci všetky požiadavky tvoriace obsah určitého základného práva naplní, nemusí to automaticky viesť k jeho rozhodnutiu, ktoré bude pre sťažovateľa pozitívne v konfrontácii s jeho očakávaniami alebo s petitom jeho procesného podania, naopak, mnohokrát rešpekt k základnému právu musí viesť orgán verejnej moci práve k rozhodnutiu pre sťažovateľa negatívnemu (ku konzekvenciám vyplývajúcim z celého výroku väčšinového rozhodnutia III. senátu v tejto súvislosti pozri ďalej uvedené).

V závere k tejto časti odlišného stanoviska je potrebné opätovne uviesť, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže byť predmetom posudzovania, či prezident je povinný vybrať polovičný počet z navrhnutých kandidátov, alebo či je to jeho právo (možnosť); meritórne posúdenie tejto otázky a rozhodnutie o nej by mohlo prípadne byť výsledkom konania podľa čl. 128 ústavy.

K výkladu čl. 134 ods. 2 v spojení s čl. 101 ods. 1 druhou vetou a čl. 2 ods. 2 ústavy

12. Popri procesných aspektoch tvrdenia sťažovateľov o povinnosti prezidenta vymenovať polovicu z kandidátov za sudcov ústavného súdu, na ktoré som poukázal v predchádzajúcich bodoch, je nemenej dôležité zaoberať sa jej vecnou (hmotnoprávnou) stránkou, a to najmä z pohľadu, ako je premietnutá do odôvodnenia väčšinového rozhodnutia III. senátu ústavného súdu.

13. Samotné uvedené tvrdenie vychádza striktne zo znenia čl. 134 ods. 2 ústavy opierajúc sa o rezolútne popieranie aplikovateľnosti rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012 o výklade rozsahu právomoci prezidenta pri rozhodovaní o návrhu na vymenovanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“).

14. Z odôvodnenia väčšinového rozhodnutia III. senátu vyplýva, že

- rozhodujúcim je text ústavy (reakcia na vyjadrenie prezidenta o aplikovateľnosti výkladu uvedeného v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012 a ústavných zvyklostí v Európskej únii a Českej republike, s. 57),

- skúmanie právomoci prezidenta viažuce sa na vymenovanie sudcov ústavného súdu „*cez jediný výklad ústavného súdu viažuci sa na vymenovanie generálneho prokurátora je viac ako účelové. Ústavnoprávne postavenie prokuratúry nemožno stotožňovať s postavením ústavného súdu.*“ (s. 62),

- záver, „že z čl. 134 ods. 2 ústavy a čl. 139 ústavy jednoznačne vyplýva povinnosť prezidenta, aby z dvojnásobného počtu kandidátov vymenoval presne polovicu za sudcov ústavného súdu“,

- iný postup prezidenta je (v zhode s názorom sťažovateľov) v rozpore aj s čl. 101 ods. 1 ústavy a zároveň porušením čl. 2 ods. 2 ústavy.

15. S uvedenými tvrdeniami a závermi nemôžem súhlasiť. V prvom rade chcem poukázať na všeobecne akceptované pravidlo výkladu a aplikácie ústavy, z ktorého vyplýva, že ústava predstavuje právny celok, ktorý treba aplikovať a interpretovať vo vzájomnej súvislosti a nadväznosti všetkých ústavných noriem (napr. II. ÚS 128/95, II. ÚS 48/97).

16. Samotný text čl. 134 ods. 2 ústavy neobsahuje normu, z ktorej by sa dala explicitne odvodiť povinnosť vybrať si z dvojnásobného počtu kandidátov polovicu, pretože normatívne sa z neho dá odvodiť iba mechanizmus kreácie sudcov ústavného súdu, podľa ktorého národná rada navrhuje dvojnásobný počet kandidátov a prezident má vymenovať (iba) z týchto kandidátov potrebný počet sudcov.

17. Nie je možné obísť skutočnosť, že ústavodarca iba v tomto jedinom prípade zvolil takýto spôsob navrhovania kandidátov na ústavnú funkciu. Podľa elementárnej formálnej logiky je nutné konštatovať, že diskrecia prezidenta je tu oproti ostatným prípadom a priori rozšírená (pretože dvaja kandidáti sú viac ako jeden). Tento článok ústavy však limity prezidentovej diskrecie (o čo predovšetkým ide) rozhodne normatívne nevymedzuje. Oveľa podstatnejšie je, že otázkou miery voľnej úvahy prezidenta pri jeho menovacej právomoci v prípadoch spolurozhodovania s národnou radou, resp. aj vládou, t. j. kde ide o rozhodovanie na základe návrhu kandidátov, sa už ústavný súd viackrát zaoberal a podal k nej záväzný výklad, pričom je zreteľné, že aj jeho názory v tomto smere sú späté s istým vývojom. Na účely tohto stanoviska uvediem dva príklady, ktoré sú k predmetnej veci najbližšie.

18. Ústavný súd pri zvažovaní miery diskrecie prezidenta sa vo svojich výkladoch zaoberal v prvom rade otázkou, či prezident má v týchto prípadoch len notariálnu právomoc, a teda je povinný bez ďalšieho personálne návrhy akceptovať. Ústavný súd urobil prvý krok popierajúci uvedenú (iba) notariálnu právomoc prezidenta v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 14/06 [menovanie viceguvernéra Národnej banky Slovenska – výklad čl. 102 ods. 1 písm. h) ústavy], v ktorom vyslovil, že prezident posudzuje splnenie zákonných podmienok kandidátom, a ak dospeje k záveru, že tieto predpoklady navrhnutý kandidát nespĺňa, návrhu nevyhovie.

19. V ďalšom (ostatnom) už citovanom výklade v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012 ústavný súd celkom zjavne mieru úvahy prezidenta významne rozšíril, keď uznal právo prezidenta nevymenovať kandidáta navrhnutého národnou radou popri nesplnení zákonných predpokladov na vymenovanie aj „z dôvodu závažnej skutočnosti vzťahujúcej sa na osobu kandidáta, ktorá dôvodne spochybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu...“.

20. Je nepochybné, že výklad v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012 sa vzťahuje predovšetkým na menovanie generálneho prokurátora. Nemožno však opomenúť, že výrok tohto výkladu má tri samostatné právne vety, z ktorých prvá sa explicitne viaže s čl. 150 ústavy, ale ďalšie dve (principiálne a doktrínálne) zakotvujú (i) limity diskrecie prezidenta ohraničujúce jeho možnosť návrhu na vymenovanie kandidáta nevyhovieť vo väzbe na čl. 101 ods. 1 druhú vetu ústavy, (ii) povinnosť prezidenta uviesť dôvody nevymenovania, pričom (iii) dôvody nevymenovania nesmú byť svojvoľné.

21. Podľa čl. 128 druhej a tretej vety ústavy rozhodnutie ústavného súdu o výklade ústavy alebo ústavného zákona sa vyhlasuje spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Výklad je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia. Neexistuje žiadny rozumný dôvod, aby sa pri posudzovaní predmetnej veci (ale aj

iných obdobných, ktoré sa môžu vyskytnúť v budúcnosti) ustúpilo od všeobecnej záväznosti výkladu ústavného súdu, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a stal sa tak súčasťou ústavného poriadku Slovenskej republiky. Ani odôvodnenie tohto výkladu sa neupína iba na menovanie generálneho prokurátora, ale naopak na veľkom priestore a celkom jednoznačne a všeobecne obhajuje mieru úvahy prezidenta precizovanú vo výroku, vychádzajúc z postavenia a vzájomného vzťahu prezidenta a národnej rady pri uplatňovaní ich kreačnej právomoci týkajúcej sa ústavných orgánov, ak ide o ich spolurozhodovanie, opierajúc sa o ústavu ako celok.

22. V tejto súvislosti nemožno obísť skutočnosť, že v sťažnostiach sťažovateľov a zhodne aj v odôvodnení predmetného rozhodnutia sa konštatuje, že nevymenovaním troch kandidátov (rozumej aj sťažovateľov) na všetky neobsadené miesta sudcov ústavného súdu prezident porušil aj svoju ústavnú povinnosť svojím rozhodovaním zabezpečovať riadny chod ústavných orgánov (čl. 101 ods. 1 druhá veta ústavy). Je celkom zrejmé, že k takto všeobecne formulovanej povinnosti v ústave je možné pristupovať negatívne (v reálnom živote by to malo znamenať, že ak je prezidentovi predložený návrh, mal by kandidáta či kandidátov na uvoľnené miesto v ústavnom orgáne vymenovať) alebo pozitívne (ak dospeje prezident k záveru, že mu bol navrhnutý nevhodný kandidát alebo kandidáti, mal by návrh odmietnuť).

Nepovažujem za správne, objektívne ani presvedčivé, ak sa z dvoch rovnocenných, ale opačných možností interpretácie ústavného textu na základe iba jednej z nich konštatuje porušenie ústavy prezidentom a posúdenie druhej možnosti sa celkom opomenie, aj keď sa odôvodnenie nálezu v tomto smere opiera o potrebu nepretržitej ústavnej kontroly ústavným súdom (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k citovanému výkladu ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012, ktorý zaviedol (vo výroku i odôvodnení) do nášho ústavného poriadku legitímnu možnosť prezidenta odmietnuť vymenovať kandidáta do ústavnej funkcie z dôvodov nevhodnosti navrhovaného kandidáta práve z dôvodov požiadavky zabezpečiť riadny chod ústavných orgánov, možno tento prístup označiť za určitý paradox.

23. Pokiaľ ide o vyslovenie porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy v bode 1 výroku nálezu, text „Základné právo... podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy... v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy...“ by bolo potrebné najprv analyzovať z toho hľadiska, či slová „v spojení“ sa majú chápať ako určitý spôsob vysvetlivky či odkazu na uvedený článok ústavy v kontexte s čl. 30 ods. 4 ústavy alebo konštatovanie jeho porušenia prezidentom. Aj keď nesúhlasím ani s jednou z uvedených možností, nedá sa prehliadnuť, že odôvodnenie vychádza z priameho porušenia tohto článku prezidentom, a to (i) v súvislosti so samotnými napadnutými rozhodnutiami prezidenta (o. i. *„Nahradenie ústavou alebo zákonom ustanoveného postupu vlastnou úvahou štátneho orgánu odporuje ústavnej úprave čl. 2 ods. 2 ústavy a je svojvôľou štátneho orgánu.“*), ako aj (ii) v časti týkajúcej sa poradného orgánu (*„... rozhodnutie o zriadení poradného výboru nemá oporu v ústavnom texte ani v inej zákonnej úprave, a preto porušuje ústavný príkaz čl. 2 ods. 2 ústavy“*).

24. Z procesného hľadiska zastávam názor, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je rozhodnutie týkajúce sa porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy v tomto smere mimo predmetu konania o sťažnostiach, preto ani v tejto časti s ním nesúhlasím (v podrobnostiach pozri aj body 9 a 10 stanoviska).

Pokiaľ ide o vecnú stránku, môj nesúhlas s dôvodom opierajúcim sa výlučne o údajné prekročenie právomoci prezidenta „nevymenovaním...“ zreteľne vyplýva z môjho iného právneho názoru na konštatovanú „povinnosť vymenovať...“ (pozri body 12 až 22 tohto stanoviska). Druhý dôvod považujem za kontradiktórny vo vzťahu okrem iného k tomuto konštatovaniu v odôvodnení nálezu *„Keďže poradný výbor nie je orgánom verejnej moci a vo veci sťažovateľov ani samostatne nerozhodol, nemohol ani porušiť ich základné práva a slobody označené v ich sťažnostiach.“*, čo by znamenalo, že prezident zriadením poradného výboru (ktorý „nie je orgánom verejnej moci“) porušil čl. 2 ods. 2 ústavy, aj keď vo vzťahu k jeho rozhodnutiam a právam sťažovateľov nemal tento výbor žiadnu právnu relevanciu.

K tejto otázke už len stručne poznamenávam, že podľa môjho názoru by prezident v súvislosti s výkonom svojej právomoci podľa čl. 134 ods. 2 ústavy určite

porušil čl. 2 ods. 2 ústavy vtedy, ak by napríklad vymenoval za sudcu ústavného súdu osobu, ktorú mu národná rada ako kandidáta nenavrhla.

23. Na základe všetkých uvedených dôvodov nesúhlasím s bodmi 1, 2 a 3 väčšinového rozhodnutia III. senátu ani s ich odôvodnením.

K ostatným otázkam

24. Chcem zdôrazniť, že toto odlišné stanovisko nemá byť a ani nie je nekritickou obhajobou postupu a rozhodnutí prezidenta v tejto veci. Z celkového prístupu je čitateľné, že prezident akcentoval potrebu transparentnosti výberu z návrhu kandidátov predložených mu národnou radou, ako aj „kvalitu“ zloženia ústavného súdu. Bez toho, aby boli akokoľvek korigované právne názory, ktoré som v stanovisku prezentoval, musím konštatovať, že podľa môjho názoru realizovaný postup prezidenta v tejto veľmi zložitej záležitosti celkom prirodzene vyvoláva aj niektoré pochybnosti či otázky. Za všetky spomeniem len otázku vyvolávajúcu určité napätie medzi uplatneným postupom, ktorým prezident vykonal výber v medziach už uvedených limitov diskrecie (uplatniac pravidlo zavedené rozhodnutím ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012) vo vzťahu ku všetkým odmietnutým kandidátom vrátane odôvodnenia svojich rozhodnutí, a pravidlom výberu, ktoré vyplýva priamo z čl. 134 ods. 2 ústavy, ktorého dôsledkom je, že polovica kandidátov je odmietnutá na základe ústavne určeného mechanizmu kreácie zloženia ústavného súdu, a teda sa ani nemusí vecne odôvodňovať. Uplatnením druhého pravidla sú eliminované (v tejto skupine kandidátov) v podstate akékoľvek výhrady týkajúce sa eventuálnej nerovnosti podmienok v zmysle čl. 30 ods. 4 ústavy, pričom kombinácia oboch postupov sa nevylučuje.

25. Napriek tomu, že mám odlišný názor na podstatnú časť predmetného nálezu, musím sa osobitne zmieniť o tej časti 2. bodu výroku, v ktorej ústavný súd „*prikazuje*,

aby prezident Slovenskej republiky vo veci znovu konal a rozhodol“. Odhliadnuc od toho, že v nadväznosti na zrušenie rozhodnutí prezidenta (ktoré je ústavným imperatívom) takto formulované rozhodnutie ústavného súdu čl. 127 ods. 2 ústavy ani § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde neobsahuje (táto formulácia je obsahom § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde, ktorý popisuje dôsledky vrátenia veci na ďalšie konanie), v konkrétnych reáliách považujem túto časť rozhodnutia za osobitne problematickú aj z vecného hľadiska, a to o to viac, že ide o rozhodnutie fakultatívne. Ak by totiž bol ústavný súd od tejto časti rozhodnutia upustil, nadobudnutím účinnosti zrušenia prezidentových rozhodnutí by sa nepochybne obnovil stav, že prezident by „mal na stole“ návrh troch kandidátov národnej rady (sťažovateľov) na vymenovanie za sudcov ústavného súdu s povinnosťou rešpektovať rozhodnutie ústavného súdu a náprava by mohla spočívať napr. v tom, že dvoch by z nich vymenoval. V danej situácii však neexistuje ústavne akceptovateľný spôsob nápravy v intenciách a celkovej koncepcii rozhodnutia ústavného súdu, keďže podľa jeho výroku boli porušené základné práva všetkých troch sťažovateľov z tých istých dôvodov a prezident má povinnosť znovu konať a rozhodnúť ohľadom každého z nich.

26. Už len ako obiter dictum sa chcem vyjadriť k tej časti odôvodnenia nálezu (bod VI. B), v ktorej sa konštatuje, že úvaha o obsahu alebo rozsahu odôvodnenia prezidentových rozhodnutí je nadbytočná, resp. že otázku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia nemožno považovať za súčasť (obsah) základného práva zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy. Podľa môjho názoru (bez toho, aby som chcel posudzovať konkrétny obsah a relevantnosť dôvodov, ktoré jednotliví sťažovatelia uviedli) práve tieto časti sťažností môžu korešpondovať s ponímaním tohto základného práva, ktorého imanentnou súčasťou je rovnosť podmienok, ale predovšetkým so zákazom svojvoľnosti pri odmietnutí kandidáta (rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012). To pravda nič nemení na mojom právnom názore o ne/možnosti aplikácie čl. 127 ods. 1 ústavy v danom prípade, okrem (teoreticky) situácie, že sťažovatelia by popri svojich výhradách voči forme a obsahu

odôvodnenia prezidentových rozhodnutí zahrnuli do svojej sťažnosti aj porušenie iných základných práv, napr. podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

V Košiciach 17. marca 2015